

Олена Зінченко

к.е.н., доцент

Ірина Гайдей

студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТУВАННЯ АГРОПІДПРИЄМСТВ

Аграрний сектор економіки має специфічні особливості, які є високо ризикованою галуззю порівняно з низькою прибутковістю. Насамперед, це природно-кліматичні чинники, які мають тісний зв'язок з процесом відтворення у сільському господарстві та природними явищами.

Аграрне виробництво має періодичний безперервний процес, що потребує фінансового забезпечення. У зв'язку з цим виникають труднощі, що унеможливають розвиток із залученням додаткових інвестицій. Саме тому кредитування необхідне в повному обсязі та у чітко визначений час.

Чинники, що стримують, розвиток сільськогосподарського виробництва в Україні є:

зношеність та недостатність основних засобів;
недостатнє фінансування купівлі сільськогосподарської техніки та поповнення обігових коштів;
відсутність нормативної бази регулювання ринку землі;
монополізація каналів збуту окремими учасниками ринку;
значний вплив державного регулювання та інші.

Таблиця 1 - Чинники, що стримують розвиток сільського господарських підприємств

Чинники	Характеристика
Соціально економічні та політичні чинники	Є відставання агропромислового виробництва від інших галузей у рівні оплати праці, морально та фізично застарілих засобах виробництва, низький рівень забезпечення аграрного сектору авансовими платежами, темпи витрат виробництва більші, ніж темпи зростання реалізаційних цін на вироблену продукцію, внаслідок чого виникає диспаритет цін. Це потребує додаткового фінансового забезпечення, а саме, залучення кредитних коштів. Суттєвою перешкодою залишається нестабільний та обмежений характер фінансового ринку України.
Впровадження та розвиток нових технологій	Є наявність доступних фінансових ресурсів придбання ґрунто-оброблювальної та зрошувальної техніки, високоврожайних сортів та гібридів с/г культур, необхідної кількості і якості мінеральних добрив та засобів захисту рослин), а також отримання консультацій спеціалістів, що вже випробували та мають досвід застосування нових технологій.
Реалізація продукції по найвигіднішим цінам	Мають повинні бути забезпечені складськими приміщеннями для зберігання с/г продукції та реалізації її в час максимальної вартості, та мати у розпорядженні необхідну кількість обігових коштів для фінансування наступного етапу робіт по обробітку ґрунту та посіву с/г культур без обов'язкової реалізації зібраного щойно врожаю по заниженим цінам.

Найважливішим чинником, що впливає на розвиток сільського господарства, є недостатність інвестицій та обмеженість кредитування фінансовими установами.

Банківські установи надають перевагу фінансуванню великих сільськогосподарських виробників, що пояснюється такими причинами:

наявність організованої фінансової звітності у великих компаній
наявність достатнього та сучасного забезпечення по кредитах
диверсифікація напрямів діяльності великих підприємств, що може компенсувати можливі втрати на одному із напрямів діяльності
незнання та відсутність технологій проведення фінансового аналізу сільськогосподарських підприємств
недостатність спеціалістів для роботи з невеликими сільськогосподарськими підприємствами (банкам вигідніше видавати великі за розмірами кредити при відносно менших трудозатратах) та інші.

Основними причинами несвоєчасного повернення кредитів підприємствам є:

кліматичні умови
несприятлива цінова політика на сільськогосподарську продукцію (внаслідок чого підприємства намагаються притримати продукцію для пізнішої її реалізації за більш сприятливими цінами)
неграмотність та неправильний розрахунок потреб в фінансуванні керівниками підприємств
фактори сімейного характеру (більш характерно для невеликих підприємств)
макроекономічні фактори (державне регулювання ринку, ситуація на світових ринках).

Кредит - це позичковий капітал банку у грошовій формі, що передається фізичним або юридичним особам у тимчасове користування на умовах забезпечення повернення, строковості, платності та цільового характеру використання.

Підприємства мають право на отримання кредиту на поточні потреби, що включають позики на покриття сезонних витрат рослинництва та тваринництва (заготівлю кормів, насіння, добрив, пального, а також на купівлю худоби для відгодівлі). Сільськогосподарські підприємства, які поряд з виробництвом продукції виконують заготівельні функції (наприклад, закупівля у населення молока, м'яса, овочів і фруктів), може надаватися авансовий кредит. Авансовий кредит надається у формі готівки, яку використовують для розрахунків з фізичними особами за здану ними сільськогосподарську продукцію;

Крім того, може надаватися кредит:

для видачі грошових авансів виробникам сільськогосподарської продукції; на оплату худоби та птиці, вирощених в підсобних господарствах за договором, тварин для дорощування і відгодівлі, бджолиних сімей, лишків плодоовочевої та сільськогосподарської продукції, диких плодів, ягід і грибів, призначених для переробки на своїх підсобних виробництвах, а також вовни, яку закупають за договорами.

Короткострокове кредитування сільськогосподарських підприємств здійснюється за кредитною лінією, що відкривається на період до одного року.

Господарства для обліку кредитів використовують рахунок 60 «Короткострокові позики» за такими субрахунками:

• 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»;
• 602 «Короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;
• 603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті»;
• 604 «Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;
• 605 «Прострочені позики в національній валюті»;
• 606 «Прострочені позики в іноземній валюті».

На рахунку 60 "Короткострокові позики" ведеться облік розрахунків у національній і іноземній валютах за кредитами банків, строк повернення яких не перевищує дванадцяти місяців з дати балансу, та за позиками, термін погашення яких минув [1].

За кредитом рахунку відображаються суми одержаних кредитів (позик), за дебетом - сума їх погашення та переведення до довгострокових зобов'язань у разі відстрочення кредитів (позик) [1].

Аналітичний облік ведеться за позикодавцями (банками) в розрізі кожного кредиту (позики) окремо та строками їх погашення.

Для обліку витрат за довгостроковими позиками банків, які не є поточними зобов'язаннями, ведеться рахунок 50 «Довгострокові позики», який має такі субрахунки:

• 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»;
• 502 «Довгострокові кредити банків в іноземній валюті»;
• 503 «Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті»;
• 504 «Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті»;
• 505 «Інші довгострокові позики у національній валюті»;
• 506 «Інші довгострокові позики в іноземній валюті».

На рахунку 50 "Довгострокові позики" ведеться облік розрахунків за довгостроковими позиками банків та іншими залученими позиковими коштами у інших осіб, які не є поточним зобов'язанням [1].

За кредитом рахунку 50 "Довгострокові позики" відображаються суми одержаних довгострокових позик, а також переведення короткострокових (відстрочених), за дебетом - погашення заборгованості за ними та переведення до поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями [1].

Аналітичний облік ведеться за позикодавцями (банками) в розрізі кожного кредиту (позики) окремо та строками погашення кредиту (позик).

Господарствам, що зазнали фінансових ускладнень у результаті загибелі врожаю, тварин, а також недозбирання продукції через стихійні лиха, коли

короткострокові кредити, видані господарствам на виробничі витрати, не відшкодовуються доходами від отриманої продукції, може надаватися відстрочення погашення заборгованості щодо позик на строк до вирішення питання про покриття збитків.

Відстрочена заборгованість обліковується на окремому субрахунку 605 «Прострочені позики в національній валюті» і погашається за рахунок коштів, що надходять до сільськогосподарських підприємств від органів страхування і від інших організацій на відшкодування збитків, шляхом зарахування їх суми на той рахунок, де вона обліковується.

Непогашена у встановлений строк заборгованість стягується з поточного рахунку: Д-т 605 «Прострочені позики в національній валюті» К-т 31 «Рахунки в банках».

Нестабільна ситуація у державі впливає на сферу банківського кредитування. Банки, які у кризу зіткнулися з проблемами неповернення позик сільськогосподарськими підприємствами змушені переглянути програми з метою врегулювання даного питання.

Література:

1. Інструкція “Про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій” від 30.11.1999, № 291: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Олена Зінченко

к.е.н., доцент

Катерина Голіченко

студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

ГАЛУЗЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Сільське господарство є галуззю матеріального виробництва, у структурі якого є рослинництво, тваринництво, переробні виробництва, які виробляють і переробляють різну продукцію.

Бухгалтерський облік сільськогосподарських підприємств здійснюється з дотриманням єдиних методологічних принципів, установлених Законом України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”, національними П(С)БО, Планом рахунків бухгалтерського обліку, іншими нормативними актами, які є обов'язковими для різних організаційно-правових форм і форм власності.

Особливості обліку сільськогосподарських підприємств: